

[Juul Madsen.]

nalisere det hele og på den måde bringe disse penge til veje.

Det har været drøftet — det er bl. a. derfor, jeg har trukket det frem — at det udvalg, der arbejdede i 1956, nåede frem til, at der i forbindelse med betænkningen blev aftrykt et fyldigt bilag; og som jeg gjorde opmærksom på i mine indledende bemærkninger, var det et område, der havde den daværende finansministers allerstørste interesse. Jeg håber, vi kan drøfte det i udvalget.

Jeg takker den højtærede finansminister for hans svar. Jeg forstod, at den højtærede minister lagde luft mellem sig og de udtalelser, ministeren var fremkommet med vedrørende kasinospillet, men jeg forstod også, at gengivelsen af de udtalelser, som ministeren var kommet med vedrørende lottospillet, i hvert fald ikke blev gendrevet her fra talerstolen. Det tager jeg til efterretning, og så må vi drøfte tingene nærmere i udvalget.

Skræppenborg-Nielsen: Jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. Juul Madsen, der her nævner, at der altid vil være brug for disse lotterier til støtte for sygdomsforebyggende foranstaltninger, at det behøver ikke at være tilfældet. Der skulle netop ikke være brug for dem i sygdomsbekæmpelsens tjeneste. Det skulle være sådan, at udgifterne til sygdomsbekæmpelsen påhvilede staten og altså blev dækket gennem de skatter, der indgår til staten, og som borgerne betaler, og ikke gennem lotterispil, hverken af den ene eller den anden slags. Hvis staten går ind for en virkelig sygdomsbekæmpelse på de fronter, der kan være tale om, vil der efter min opfattelse ikke være brug for disse lotterier, og det bør der heller ikke være.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Nina Andersen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om det kommunale skolevæsenes styrelse og tilsyn.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 309, fremsættelsen i tidenden sp. 1024).

Lovforslaget sattes til forhandling.

K. B. Andersen: Der er for så vidt her tale om en genfremsættelse, men der er alligevel grund til at gøre nogle bemærkninger.

For det første kan jeg ikke undlade at gøre den bemærkning, at det jo er første gang i mange år, at et skole spørgsmål er til behandling her i det høje ting uden deltagelse af den mangeårige undervisningsminister Jørgen Jørgensen. Man kan være enig eller uenig i forskellige af de synspunkter, Jørgen Jørgensen havde i de enkelte spørgsmål, men jeg tror, der er mange, der som jeg vil savne hans røst i skoledebatterne herinde. Hans bidrag var altid præget af en levende optagethed af skolen og dens problemer.

Hvad det foreliggende lovforslag angår, vil jeg gerne takke den højtærede undervisningsminister for dets form. Da vi i februar drøftede det dengang fremsatte lovforslag, blev der fra flere sider — bl. a. fra min — udtalt en vis kritik over dets form; forslaget havde en meget uoversigtlig form, fordi der var anført en række ændringer på en måde, der gjorde det meget vanskeligt at overskue helheden. I det lovforslag, den højtærede minister nu har fremsat, er der som bilag optrykt en bekendtgørelse, der viser, hvordan den samlede lov vil komme til at se ud, hvis de ændringer, der her er foreslået, bliver gennemført. Jeg hilser med stor glæde og anerkendelse, at vi har fået dette bilag. En sådan fremstillingsform har været efterlyst mange gange, både i forbindelse med dette spørgsmål og med andre, og den vil lette arbejdet i udvalget ganske overmåde. Jeg kan måske bruge et udtryk fra den nye karakterskala, og så vil jeg ikke tage i betænkning at sige, at den form, hvori det nuværende forslag foreligger, er „særdeles tilfredsstillende“. Det er den betegnelse, der gives for en meget god og særdeles tilfredsstillende præstation. Jeg har ikke villet vove at bruge betegnelsen

[K. B. Andersen.]

„sædeles udmærket“, da denne ligger over den almindelige topkarakter og jeg ved, at ministeren er interesseret i, at vi ikke devaluerer de nye betegnelser.

Jeg vil også gerne give udtryk for tilfredshed med løfterne i fremsættelsestalen. De angår jo emner, som vi behandlede i udvalget i sidste samling. Det gælder for det første ministerens løfte om et lovforslag om specialundervisning af de svagt begavede. Efter at denne undervisning efter skoleloven af 1958 er blevet gjort obligatorisk, således at alle børn skal have mulighed for at deltage i den, har der på forskellig måde været arbejdet med problemet. Vi fik midt under arbejdet i forsommeren den grønne betænkning, der omhandler disse vigtige spørgsmål, bl. a. den kuratorordning, som også er nævnt af ministeren, og jeg imødeser med stor interesse et selvstændigt lovforslag om denne vigtige undervisning.

Tillige vil jeg gerne takke for de tilsagn, som er givet i fremsættelsestalen om bedre tilskudsmuligheder for undervisningen af forskellige grupper af børn, det gælder de svagelige børn, det gælder børn på sygehuse, og det gælder børn på isoleret beliggende steder. Jeg synes, det er meget vigtigt, at vi i den hastige udbygning af vort skole- og uddannelsesvæsen ikke glemmer disse særlige grupper, og jeg er taknemlig for, at der nu er givet fornyet tilsagn om at komme disse grupper til hjælp.

Endelig vil jeg gerne takke for tilsagnet om oprettelse af børnehaveklaserne. Dette spørgsmål blev drøftet temmelig meget i udvalget i sidste samling, bl. a. på baggrund af de gode erfaringer, man har haft, først og fremmest i Esbjerg. Det er også bekendt, at man nu i København forbereder at gå i gang med disse klasser, og jeg imødeser med forventning et forslag om børnehaveklaserne, der jo ikke har kunnet oprettes med hjemmel i skoleloven.

Om selve lovforslaget kan man vel sige, at den væsentligste ændring er den ændring, der sker i forbindelse med nævnsbestemmelserne. Her har den højtærede undervisningsminister ikke foreslået den bestemmelse i det sidste lovforslag opretholdt, som der var uenighed om, bestemmelsen om nævn ved alle skoler. Der foreslås nu

en ordning, hvor det som hidtil er kommunalbestyrelsen, der skal afgøre, hvilken form skolernes styrelse skal have, men det foreliggende forslag forbedrer forældrenes mulighed for at øve indflydelse, idet det er foreslået, at der, inden kommunalbestyrelsen træffer sin afgørelse, skal foretages henvendelse til forældrene vedrørende afstemning om skolernes styre. Jeg tror, det er meget vigtigt, at det kommer i denne rækkefølge; der er i den gældende lov mulighed for at oprette nævn efter forældreafstemning, men reglerne her har jo en sådan udformning, at nævnene kan blive oprettet som det, man kan kalde protestnævn; og enten man har den ene eller den anden indstilling over for skolenævn, er det i hvert fald ikke en særlig lykkelig måde at få skolenævn indført på, hvis de bliver oprettet mere eller mindre som en protest i en eller anden konkret situation. Derfor tror jeg, det er rigtigt, at forældrene nu får en virkelig fair mulighed for at afgøre sagen, inden kommunalbestyrelsen har taget stilling, men kommunalbestyrelsens ret til at træffe afgørelse opretholdes altså i dette lovforslag.

Den ordning, der her er skitseret, var jo den ordning, udvalget var ved at samles om i forsommeren, og som vi vel også var endt i, hvis vi ikke var kommet i tidnød. Der er i dette nye lovforslag enkelte tilføjelser til nævnets beføjelser, bl. a. vedrørende opgaver af social karakter og med hensyn til pædagogisk oplysningsarbejde blandt forældrene. Det er jo forslag, der er ønsket bl. a. af Landsforeningen af Skolekommissioner, Skolenævn og Forældreforeninger, og det er vel forslag, der er så naturlige, at der ikke kan blive megen uenighed om dem; det var også enmer, vi drøftede under udvalgsarbejdet i foråret.

Ministeren har så føjet nogle ændringsforslag til med hensyn til stillingerne i §§ 25 og 26. Det ene af ministerens forslag går ud på at skabe en ligestilling mellem skolerne i landdistrikterne og skolerne i byerne gennem et forslag om antagelse af medhjælp for særkonsulenterne i amtsråds kredsene. Forholdet er det i øjeblikket, at i en købstad kan man normere én eller flere stillinger, medens man i en amtsråds-kreds kun har kunnet oprette en enkelt stilling med mulighed for en vis medhjælp.

[K. B. Andersen.]

Jeg tror, det er rigtigt, at man, hvis man vil ligestille land og by også på dette vigtige skoleområde, giver mulighed for, at der ved siden af den honorarlønnede medhjælp kan oprettes flere stillinger. Der synes ikke at være nogen rigtig rimelig og logisk begrundelse for den forskel, der har været på dette punkt, men det må vi se nærmere på i udvalget.

Ministeren foreslår også, at der skal være mulighed for at oprette stillinger som konsulenter for særlige fag eller faggrupper, og nævner her i første række erhvervsorienteringen. Jeg skal ikke ved denne lejlighed understrege erhvervsorienteringens betydning; det er gjort så ofte. Der er så tit peget på vigtigheden af, at der formidles en naturlig overgang mellem skole og erhvervsliv, og vi ved jo, at man allerede ved mange skolevæsenere har fundet det nødvendigt på den ene eller den anden måde at lade enkelte stillinger så at sige udelukkende beskæftige sig med opgaver af erhvervsorienteringsmæssig karakter. Derfor er det naturligt, at ministeren nu kommer med et forslag som dette. Jeg har bemærket, at der ikke er foreslået sådanne fagkonsulenter for skolerne i landdistrikterne, muligvis fordi ministeren ikke skønner, der er behov derfor i samme grad, men det kan vi måske også drøfte nærmere i det udvalg, der vel bliver nedsat.

Dette lovforslag er jo et lovforslag om samarbejde mellem skole og hjem, og dette samarbejde er vel så vigtigt, som det nogen sinde har været, dels fordi uddannelsesproblemerne er større i dag, end de måske nogen sinde har været tidligere, dels fordi der på så mange måder også i den nuværende skolelov kaldes på forældrene, hvad der ikke i samme grad skete tidligere, og vel også fordi forældrenes egne erfaringer om skoleforhold i stigende grad vil blive forældede på grund af den hastige udvikling, vi er inde i. Men jeg er da helt enig med de skolefolk, der har den opfattelse, at dette forslag ikke anviser de eneste rammer og måske ikke de vigtigste — det kan man altid diskutere — under hvilke hjem og skole kan mødes, og vi ved jo, at i anden del af den blå betænkning, der vel kan ventes om ganske kort tid, vil man beskæftige sig med hele det vigtige spørgsmål om forbin-

delsen mellem hjem og skole ad forskellige andre kanaler end dem, dette lovforslag peger på.

Lovforslaget skulle gerne have en meget hurtig gang gennem tinget. Vi skal jo have kommunalvalg i marts, og skal administrationen have rimelig mulighed for at udforme bestemmelserne nærmere, skulle vi gerne her i tinget kunne blive nogenlunde hurtigt færdige, og jeg vil også tro, at vi på baggrund af de forhandlinger, vi havde i foråret, og under hensyn til, at der kan ventes et lovforslag om specialundervisningen, hvortil vi kan henvise en hel del problemer, kan blive færdige forholdsvis hurtigt.

Jeg vil gerne på mit partis vegne tilsige en velvillig behandling og en så hurtig behandling som forsvarligt.

Ellen Poulsen: Det er jo ikke så længe siden, vi drøftede skoletilsynsloven her i det høje ting, og nu foreligger der altså et nyt lovforslag fra den højtærede undervisningsminister. Jeg må sige, at man kan se, at undervisningsministeren på nogle områder har prøvet at imødekomme de tanker, som var fremme under udvalgsbehandlingen, men på andre områder er der sket en udvidelse af nogle paragraffer i forhold til det forrige lovforslag.

Med hensyn til spørgsmålet om de tvungne skolenævn, som blev stærkt diskuteret i foråret, fremsætter ministeren nu forslag om, at kommunerne skal afholde afstemning ved hver skole efter et kommunalvalg for herigennem at få en oversigt over, om forældrene ønsker disse skolenævn, og det bestemmes, at hvis der i afstemningen deltager mindst 25 pct. af de stemmeberettigede, dog mindst 25 forældre, og der er flertal for oprettelse af skolenævn, skal der vælges et skolenævn. Jeg erkender, at ministeren her har imødekommet visse ønsker, der var fremme under behandlingen af det tidligere lovforslag. Det ærede medlem hr. K. B. Andersen nævnte den gamle lovs form for skolenævn, og jeg tror, det ærede medlem kaldte dem for en slags protestnævn. Jeg ville snarere tro, at man mange steder kunne kalde dem interesse-nævn. Det forekommer mig, at man alligevel her vil forcere noget frem, som det var naturligt at forældrene selv fremsatte

[Ellen Poulsen.]

ønske om. Jeg kan ikke se, at man er så forfærdelig langt fra den gældende lov, hvor der tydeligt står, at et vist antal forældre over for de kommunale myndigheder kan fremsætte ønske om at få et sådant valg til skolenævn. Det forekommer mig, at her forudsættes der en interesse hos forældrene for at få et skolenævn, og det behøver vel ikke absolut at være en slags protest. Skal man i det hele taget have forældre med i arbejdet vedrørende skolen, skulle det jo gerne ske af interesse og ikke netop som en protest. Derfor vil jeg gerne spørge, om man ikke kan få en drøftelse med den højtærede minister angående dette.

Der er et par nye ting i lovforslaget, som jeg gerne vil have lidt oplysning om. Der står noget om, at hvor man har en skolekommission eller et skolenævn, skal disse samtidig have — hvad skal jeg sige — en vis socialforsorgsopgave, idet de skal tage sig af forsømmende og forsømte børn og samtidig tage sig af visse sociale opgaver, som kan have relation til skolen. Jeg er klar over, at man har haft noget lignende ved Københavns skolevæsen, men det har ikke før været sammenkædet med skoletilsynsloven i forbindelse med skolerne ude i landet. I hvert fald vil jeg gerne have lidt nærmere oplysning om, hvordan dette skal forstås.

Jeg er ganske klar over, at der må være et nært samarbejde mellem børnenes forældre og skolen, men jeg vil dog tro, at de, som skal have denne socialt prægede opsig, også med forsømte børn, i første række må være lærerne. Jeg er vidende om, at der i dag f. eks. mellem børneforsorgsudvalg, børneværn og lærere er et meget nært samarbejde i mange byer. Hvor der er børn, som på visse områder må have støtte fra det offentlige som følge af forhold, man bliver bekendt med, er det i virkeligheden lærernes udsagn, man støtter sig til; jeg vil tro, at man her er inde på noget, som måske ligger lidt anderledes ude i provinsen, navnlig i landdistrikterne, og at det derfor vil have sin vanskelighed at drage et skolenævn stærkere ind i dette arbejde. Men der står ikke så forfærdelig meget om det i lovforslaget, og vi kunne måske derfor i udvalget få noget mere at vide om denne side af sagen.

Så er der det gamle spørgsmål om amtskolekonsulenternes medhjælp, som vi drøftede i foråret.

Det udvalg, der dengang arbejdede med dette spørgsmål, var, tror jeg, stort set enig om, at denne medhjælp burde gives amtskolekonsulenterne efter behov, og at man ikke skulle lægge sig fast på honorarlønnede stillinger. Men det er vel også et spørgsmål, man må drøfte igen.

Hvad angår ansættelse af amtsskolekonsulenter, er jeg helt enig med den højtærede minister: at der skal indstilles 5 af ansøgerne, men hvis de kommunale myndigheder er fuldstændig enige om et navn, skal ministeren rette sig derefter og indstille vedkommende til ansættelse. Jeg kunne i øvrigt have lyst til at spørge den højtærede undervisningsminister, hvorfor man ikke følger denne linje i langt højere grad end her angivet, både med hensyn til særkonsulenter og ved ansættelse af skoleinspektører og andre højtstående embedsmænd inden for skolevæsenet. Man har jo nogle gange været ude for, at kommunerne har været enige om en person og har sat vedkommende øverst på listen, men så har ministeren alligevel taget en af de ansøgere, der stod som nr. 3, 4 eller 5. Jeg synes, at det, der her foreslås for amtsskolekonsulenternes vedkommende, burde følges også på andre områder.

Med hensyn til særkonsulenterne er det nu fremsatte lovforslag mere vidtgående end det tidligere. Tidligere hed det, at særkonsulenten skulle have mulighed for at få medhjælp, men nu siger man, at der skal kunne oprettes flere embedsstillinger, og der kan blive tale om stillinger i 6. lønningssklasse, med kongelig udnævnelse af den pågældende. Det fremgår ikke ganske klart af lovforslaget, om de særkonsulenter, der skal ansættes, skal være universitetsuddannede og have embedseksamen, eller om det kan være lærere, som har taget det årskursus, som vi jo også tidligere har drøftet indgående. Jeg vil i hvert fald bede om også på dette punkt at få adskillige oplysninger, før vi tager en bestemt stilling.

Jeg har i øvrigt forstået — og det blev meget fremhævet, da vi drøftede denne sag tidligere — at man stod noget usikkert over for hele udviklingen på dette område.

[Ellen Poulsen.]

Det gjorde man både ude omkring i landet og inden for det udvalg, der behandlede dette spørgsmål, og man ville i og for sig gerne afvente en afklaring. Nu vil jeg gerne spørge den højtærede minister, om denne afklaring er kommet i en sådan grad i løbet af de få måneder, at man virkelig nu kan foreslå en så stærk udvidelse som den, der her er stillet i udsigt. Når man samtidig hører, at den højtærede minister påtænker at komme med selvstændigt forslag angående særundervisning, forekommer det mig noget mærkeligt, at han i så høj grad er inde på dette i det foreliggende lovforslag.

Så er der endelig noget helt nyt, og det er forslaget om ansættelse af konsulenter for undervisningen i visse fag eller faggrupper. Er det ikke sådan inden for skolevæsenet, at der i øjeblikket foregår en sådan udvikling på visse nye områder, at man ikke ganske kan se, hvordan man skal gribe sagen an? Jeg har i hvert fald det indtryk, at man ude omkring ved visse store skolevæsener står noget usikker over for, hvordan man vil tilrettelægge dette og gribe sagen an. Var det ikke mere rimeligt, om denne udvikling kom til at foregå i takt med behovet? Det er rigtigt, at ved visse skolevæsener har man taget konsulentvirksomhed op, men jeg ville i hvert fald gerne, man havde ventet, indtil man virkelig kunne påvise, at nu var der et ufravigeligt behov for en sådan konsulentordning.

Det er jo ikke så vanskeligt at tilrettelægge visse embedsmandsområder, også inden for skolevæsenet, men man skal da i hvert fald passe på, at linjerne inden for det danske skolevæsen, hvor det først og fremmest er børnene, man skal tænke på, peger i den rigtige retning for at få dansk skolevæsen op i den højde, som vi vel alle sammen stiller imod, men som vel mange i dette land føler sig lidt usikre over for, idet man ikke som tidligere kan være helt så stolt af de resultater, vi får ud af dansk skolevæsen. Derfor er jeg noget tilbageholdende over for dette, at man lægger sig fast på en hel masse nye linjer, før man har et grundlag, som viser, at man har behov for dem. Jeg vil i hvert tilfælde gerne have, at vi overvejer dette meget nøje i det udvalg, der skal arbejde med lovforslaget.

Edv. Jensen: Det forslag til lov om ændringer i lov om det kommunale skolevæsenes styrelse og tilsyn, der nu er fremsat af den højtærede undervisningsminister, adskiller sig jo på flere punkter fra det i forrige samling fremsatte lovforslag.

Det er med stor tilfredshed, jeg konstaterer, at man har opgivet tanken om obligatoriske skolenævn. Dermed er jo for os den værste anstødssten fjernet. Det beror nu på en afstemning blandt forældrene, hvorvidt der skal oprettes skolenævn. Men man opretholder altså selve skolenævns-tanken. Jeg er helt enig i, at det er uhyre vigtigt at styrke forbindelsen mellem skolen og hjemmene, men jeg er stadig væk ikke sikker på, at man i skolenævnene har fundet den rette og endelige form for denne forbindelse. Derfor kunne jeg ønske, at man endnu i nogen tid lod kommunerne eksperimentere sig frem til den rette ordning. Jeg hører nu af det ærede medlem hr. K. B. Andersens udtalelser, at der med det første kan forventes en betænkning, der netop handler om forholdet mellem forældrene og skolen. Var det så ikke klogt, før vi ændrer loven, at se, hvad der bliver foreslået i denne betænkning? I hvert fald er det givet, at der er mange kommunalfolk, der ikke mener, skolenævnene har opfyldt de forventninger, man stillede til dem, og at det mange steder har vist sig at være temmelig virkningsløse organer.

Man må jo også tænke på, at man ikke gør bestemmelserne om skolemyndighederne alt for udviklede. Der er efterhånden organer nok — jeg ville endda sige allerede for mange — og vi burde efter min mening snarere tænke på en forenkling af det hele. Det har jo også vist sig vanskeligt at vække virkelig interesse for disse valg. Det hænger utvivlsomt sammen med, at man synes, opgaverne er for små og for få. Det forholder sig jo simpelt hen sådan, at skolekommissionen i forvejen ikke har så forfærdelig mange opgaver, og skal disse opgaver deles på 2 organer, nemlig både skolekommission og skolenævn, så bliver der så lidt at beskæftige sig med for hver af dem, at det bliver vanskeligt at vække interesse for et valg til disse kommissioner og nævn.

Jeg har også med tilfredshed og interesse læst den højtærede undervisningsministers

[Edv. Jensen.]

løfte om at ville fremsætte forslag om folkeskolens specialundervisning og om oprettelse af børnehaveklasser. Jeg glæder mig til at se disse lovforslag fremsat.

Hvad angår medhjælpen for amtsskolekonsulenterne, er jeg klar over, at en sådan medhjælp er nødvendig. Det er sikkert rigtigt at ansætte honorarlønnet medhjælp.

Med hensyn til særundervisningen er jeg også helt klar over, at det er nødvendigt at gøre noget på dette punkt. Det er en undervisning, der er i rivende udvikling, og det er rimeligt, at spørgsmålene om lærere og konsulenter og hele deres stilling tages op til overvejelse. Dog bør man måske nok holde lidt øje med, at ikke disse konsulentordninger bliver for vidtgående.

Jeg har også med stor interesse læst, at den højtærede undervisningsminister foreslår konsulenter i specielle fag eller faggrupper. Jeg tror også, det er påkrævet, men det gælder også her, at man ganske givet må være overordentlig tilbageholdende over for rækkevidden af disse forslag.

Selv om jeg således i det store og hele er glad for det fremsatte lovforslag, har jeg dog enkelte kritiske bemærkninger. Der er ting, som vi gerne vil have drøftet i det udvalg, som vi formoder bliver nedsat.

Efter lovforslaget vil et skolenevni, hvis det bliver oprettet, blive ved at fungere, indtil kommunalbestyrelsen bestemmer, at der skal afholdes nyt valg. Det normale vil altså simpelt hen blive en fortsættelse af skolenevnene og deres virksomhed. Jeg kunne ønske, at det normale tværtimod bliver, at der kommer en ny afstemning ved hver valgperiodes udløb; men det kan vi jo drøfte i udvalget.

Ligesom det ærede medlem fru Ellen Poulsen er jeg standset ved bestemmelsen om skolekommissionens opgave med hensyn til de forsømmende og de forsømte børn. Jeg forstår ikke rigtig denne bestemmelse. Skolekommissionen har nemlig i forvejen tilsynet med de børn, der forsømmer et sådant tilsyn har man gennem forsømmelseslisterne. Hvad angår de forsømte børn, så mener jeg, at det er tydeligt en opgave, der falder ind under børneværnene. Jeg synes, at det bliver vanskeligt at skelne børneværnets område her fra skolens.

Ligeledes kunne jeg ønske i udvalget

at få nærmere klarhed over, hvad der menes med de sociale opgaver, som skolekommissionen skulle prøve at tage sig af. Her kan man også meget nemt komme til at berøre de sociale udvalgs arbejdsområde.

Endelig er jeg betænkelig ved bestemmelsen om, at en konsulent inden for særundervisningen kan ansættes som pædagogisk leder af en særlig skoleform. Jeg er ikke helt klar over, hvad den højtærede undervisningsminister har tænkt sig med „en særlig skoleform“. Hvis det er oprettelse af en selvstændig skole for de børn, der falder ind under denne undervisning, er jeg ikke glad for bestemmelsen. Jeg mener nemlig, at det psykologisk rigtigste er, at børnene går på den samme skole, og ikke, at de, der skal have særundervisning, samles på særlige skoler. Jeg vil gerne høre lidt nærmere om, hvad man har tænkt sig med særlige skoleformer, men stort set er jeg positivt indstillet over for lovforslaget og tilsiger en velvillig behandling fra vor side.

Else-Merete Ross: Det folketingsudvalg, der sidste år drøftede det kommunale skolevæsens styrelse og tilsyn, men ikke nåede at afslutte arbejdet, kan se tilbage på sit arbejde med en vis tilfredshed. Som det er omtalt i beretningen om udvalgets arbejde, blev en del spørgsmål, som mere eller mindre periferisk angik skoletilsynsloven, drøftet. Jeg går ud fra, at alle de ærede udvalgsmedlemmer derfor med glæde ser, at den højtærede undervisningsminister i sin fremsættelsestale har bebudet at ville fremsætte lovforslag bl. a. om folkeskolens specialundervisning, om forbedrede tilskudsmuligheder til undervisning af svagelige børn og børn fra isoleret beliggende steder og om oprettelse af børnehaveklasser for 6-årige børn. Ikke mindst det sidste har længe været et ønske inden for kvindeforeningerne, og på disses vegne vil jeg gerne opfordre den højtærede undervisningsminister til ikke at tøve for længe med fremsættelsen af dette lovforslag. Nu vil det kommende udvalg kunne lade disse mere perifere spørgsmål ligge og koncentrere sig om andre spørgsmål.

Sammenligner man det nu fremsatte lovforslag med det fra sidste samling, synes jeg der er grund til at glæde sig over, at

[Else-Merete Ross.]

der er taget hensyn til mange af de ønsker, som blev fremsat under samrådene med den tidligere undervisningsminister. Jeg tænker her først og fremmest på spørgsmålet om oprettelse af skolenævn.

Ved første behandling sidste år gik jeg ind for det daværende forslag om oprettelse af obligatoriske skolenævn, fordi jeg ønskede, at forældrenes indflydelse på skolestyrelsesloven sikredes og øgedes. Under drøftelserne i udvalget blev jeg klar over, at en obligatorisk indførelse af skolenævn ville møde en vis modstand rundt om i landet, så det ville være bedre at benytte en anden fremgangsmåde.

Selv om vi fik forelagt flere ændringsforslag fra den tidligere undervisningsminister sidste år, er jeg kommet til det resultat, at det nu fremsatte lovforslag angående skolevæsenet er bedre og mere hensigtsmæssigt, og jeg håber, at det vil kunne tilfredsstille alle i det kommende udvalg.

Inden kommunalbestyrelsen bestemmer, hvorledes skoletilsynet skal ordnes for dens valgperiode, skal der ved hver skole afholdes afstemning om, hvorvidt der skal oprettes skolenævn ved skolen. Jeg håber, at man ved en sådan afstemning vil sende en stemmeseddel til forældrene med posten og ikke nøjes med at lade børnene tage stemmesedlen med hjem. Det vil være alt for tilfældigt, om børnene så husker at aflevere den. Inden afstemningen går jeg ud fra at forældrene enten skriftligt eller ved afholdelse af et møde orienteres om, hvordan et skolenævn fungerer, og hvilke beføjelser det har. Det forekommer mig, at kravet om, at 25 pct. af de stemmeberettigede skal have deltaget i valget, er rimeligt.

Til skolenævnenes hverv er der i dette lovforslag føjet et nyt, nemlig at de efter samråd med lærerrådet kan formidle et pædagogisk oplysningsarbejde blandt skolens forældre. Det tror jeg er meget vigtigt, ikke mindst på et tidspunkt, hvor der indføres så meget nyt i skolerne. Det gælder jo om at få forældrene som medarbejdere i det, som skolen skal give børnene.

Det glæder mig også, at bestemmelserne vedrørende valg af forældrerepræsentanter til skolekommissionen foreslås ændret, så

man nu ikke mere kan beklage sig over, at de er for komplicerede.

Jeg finder det rimeligt, at amtsskolekonsulenten får mulighed for pædagogisk medhjælp i den udstrækning, det på ethvert givet tidspunkt er nødvendigt. Det er dog ikke meningen, at der dermed skal oprettes permanente livsstillinger for de pågældende. Også konsulenten for særundervisningen må have mulighed for antagelse af medhjælp enten ved oprettelse af honorarlønnede stillinger eller ved oprettelse af tjenestemandstillinger. Derved vil de små kommuner få samme muligheder som købstadkommuner for at få udført det skolepsykologiske undersøgelsesarbejde og få gennemført de foranstaltninger, som er foreslået i betænkningen om folkeskolens specialundervisning.

I stedet for at få oprettet en del halvdagsstillinger tror jeg det ville fremme arbejdet at få ansat psykologer, der får dette arbejde som en livsstilling; bliver det ikke en varig stilling, bliver det sikkert meget vanskeligt at få velkvalificerede psykologer til at påtage sig arbejdet. Det er tidkrævende at undersøge børnene og få klarlagt, hvordan de bedst skal undervises, men det er grundlaget for, at de forskellige former for specialundervisning kan blive effektive.

Der vil sikkert blive mange enkeltheder at drøfte i det kommende udvalg; jeg håber dog, at det skal lykkes denne gang at komme til vejs ende med et godt resultat.

På mit partis vegne kan jeg sige, at vi vil gøre alt for, at et sådant resultat kan opnås.

O. Mathiasen: På de fleste punkter er det foreliggende lovforslag i overensstemmelse med de synspunkter og de bestemmelser, som var nedfældet i det lovforslag, som det høje folketing havde til behandling forrige folketingsår. Jeg skal derfor indskrænke mig til at gøre nogle få bemærkninger.

Hvis jeg prøver på at finde et princip eller nogle principper i lovforslaget, er det vist ikke forkert, når jeg siger, at den højtærede undervisningsminister bl. a. har bestræbt sig for at skrive en lov, der så vidt muligt giver de samme muligheder

[O. Mathiasen.]

for landkommunernes og købstadkommunernes skolevæsen som for Københavns kommunes.

Ministeren har ligeledes bestræbt sig for at få gennemført en opbygning og en modernisering af skolevæsenet, og det er jo det, som tiden kræver, selv om der vel nok stadig er nogle borgere i dette land, som har noget svært ved at følge med i og godkende alting i den rivende udvikling, som finder sted i skolens verden, ikke mindst nu efter at de mange nye skolelove er blevet gennemført i de senere år. Jeg tænker her specielt på de bestemmelser, der vedrører særundervisning. Jeg skal ikke komme nærmere ind på det, det er omtalt af det ærede medlem hr. K. B. Andersen og af andre ærede ordførere. Enhver i det høje ting ved, hvad disse ting drejer sig om. Jeg tror, disse bestemmelser om særundervisningen vil vise sig at være overordentlig nyttige, når folkeskolens specialundervisning bliver ført ud i praksis i overensstemmelse med de meget værdifulde retningslinjer og anvisninger, som er givet i betænkningen fra februar 1961 om folkeskolens specialundervisning. Nu må vi så bare håbe på, at tiden fremefter vil forme sig så fredeligt og roligt og afbalanceret, at der bliver både tid og råd til at føre disse udmærkede bestemmelser ud i praksis.

I de foreslåede ændringer til lovens § 6 er der to nye stykker, som er omtalt af andre ærede ordførere. Det foreslås her, at skolekommissionen skal have tilsyn med en skoles forsømmende og forsømte børn og skal medvirke til løsningen af sociale opgaver og i samarbejde med lærerrådet formidle et pædagogisk oplysningsarbejde blandt skolens forældre. Jeg tror, at forholdet er det, at der i forvejen, også uden for København, på disse to punkter er et sådant samarbejde i gang mange steder, men jeg finder det helt i sin orden, at disse bestemmelser lovfæstes. Jeg tror, de vil blive til gavn for samarbejdet mellem skole

og hjem. Vi kan jo altid se lidt nærmere på, hvad der egentlig ligger i disse bestemmelser, særlig i bestemmelserne om de forsømmende og forsømte børn, men det kan der vel blive lejlighed til i det kommende udvalg.

Jeg vil dernæst gøre opmærksom på, at jeg ser et andet hovedprincip i forslaget deri, at det synes at være den højtærede undervisningsminister magtpåliggende at give forældrene så megen indflydelse på skolens anliggender som vel muligt og dermed også større ansvar for skolens arbejde. Jeg tænker især på bestemmelsen i den foreslåede nye § 3 om tilsynet med og styrelsen af skolevæsenet.

Den højtærede minister har i fremsættelses-talen gjort klart rede for disse bestemmelser, og andre ærede ordførere har også været inde på det, så jeg finder ingen grund til at komme nærmere ind herpå. Kun vil jeg kort sige, at bestemmelserne om obligatoriske skolenævn i det tidligere lovforslag er bortfaldet, og det overlades til kommunalbestyrelsen at træffe bestemmelser om skoletilsynet, dog med den meget væsentlige indskrænkning, at der — efter en afstemning blandt forældrene med en vis procentvis tilslutning — skal oprettes skolenævn, som de skoleøgende børns forældre vælger, d. v. s. at afstemningen er ikke blot vejledende, men afgørende for kommunalbestyrelsen. Efter denne bestemmelse kan enhver skolekreds få oprettet skolenævn ved sin skole, hvis der blot er nogen interesse blandt forældrene. Det er da op til forældrene selv at træffe afgørelsen, og det er en ordning, som virker tilfredsstillende. Ganske vist er det i det væsentligste det samme, som er gældende i den nugældende lov om skoletilsyn, men der er i hvert tilfælde givet lettere adgang til at få valgt skolenævnene, og det finder jeg helt i sin orden. Jeg finder ikke, at der er noget forkert i, at der blandt forældrene skal være en vis interesse, for at de kan få valgt et skolenævn.

Det kan jo ikke nægtes, at bestemmelsen

[O. Mathiasen.]

i den foreslåede nye § 3 giver et noget broget billede af de forskellige tilsynsformer i en kommune, og jeg kan godt sige over hele landet. Man kan sige, at der i den nye § 4 er et skema for oprettelsen af tilsyn, idet der, hvis der er tale om én skole i kommunen, kun skal være en skolekommission, men hvis der er flere skoler i kommunen, er der ikke mindre end tre muligheder: for det første en skolekommission for hele kommunen og intet skolenævn ved skolerne, for det andet skolekommission for hele kommunen og skolenævn for hver skole i kommunen og endelig for det tredje en skolekommission for hele kommunen og skolenævn ved nogle af kommunens skoler, men ikke ved alle.

Jeg sagde ved første behandling af det tilsvarende lovforslag i sidste folketingsår, at jeg ville have foretrukket en ordning, hvorefter der vælges en fælles skolekommission for hele kommunen, hvori alle skolekredse blev repræsenteret. Det ville give et mere roligt og velafbalanceret billede af skolevæsenets ordning, og forældrenes interesser ville på den måde efter min formening blive varetaget helt tilfredsstillende. Hvis man endelig ville give forældrene endnu mere indflydelse, hvad jeg ville finde rimeligt, kunne man passende give forældrenes repræsentanter flertal i skolekommissionen, som jeg også foreslog i sidste folketingsår. Det ville ikke betyde nogen indskrænkning af kommunalbestyrelsens beføjelser. Det vil altid være kommunalbestyrelsen, der har det økonomiske ansvar og bevillingsmyndigheden i alle forhold. Jeg havde ikke indtrykket af, at man her i salen havde særlig interesse for den tanke, men jeg vil gerne spørge den højtærede undervisningsminister, som jo er ny i embedet, om han synes, at denne tanke er helt urimelig. Jeg ved i hvert fald, at det er en tanke, der er stor interesse for i skolekredse, og der vil sikkert også være det hos forældrene.

Jeg vil til sidst sige, at i det store og hele har den højtærede undervisningsminister på udmærket måde forstået at forlige de modsætninger, som kom til orde ved behandlingen af forslaget i sidste folketingsår, så forslaget skulle kunne få en forholdsvis let gang gennem det høje ting.

Med disse bemærkninger skal jeg tilsi-

ge den højtærede minister mit partis velvillige indstilling til lovforslaget, idet vi naturligvis eventuelt kan komme nærmere ind på enkeltheder under udvalgsbehandlingen.

Bækgaard: Da vi fik dette lovforslag forelagt, tænkte jeg, at den højtærede undervisningsminister nok fra begyndelsen ville sætte sig i respekt, især hvad lovforslagets omfang angår, men ved nærmere studium synes jeg, at det er en imødekommenhed fra ministerens side. Det må da ikke mindst glæde det ærede medlem hr. K. B. Andersen, som siden februar i år har gået med et hjertesuk i den anledning. At lovforslaget så samtidig er en afgjort forbedring, bl. a. med hensyn til skolenævnene — det er jo noget, ærede ordførere før mig har være inde på — giver jo kun yderligere velvilje over for forslaget.

Mit parti ser med tilfredshed på, at kommunalbestyrelsen ifølge § 3, stk. 2, frit kan bestemme, hvordan skoletilsynet skal ordnes, og at forældrene i de enkelte skolekredse kan bestemme, om de vil have skolenævn eller ikke.

I § 3, stk. 4, kunne jeg ønske at kommunalbestyrelsen havde faste retningslinjer at gå efter ved de skoler, som har skolenævn. Det er noget, som det ærede medlem hr. Edv. Jensen var inde på. Jeg vil tro, det er bedst, at skolenævns spørgsmålet er genstand for afstemning ved hvert kommunalbestyrelsesvalg. Med hensyn til valg af forældrevalgte skolekommissionsmedlemmer har jeg et spørgsmål. Hvis der i et sogn er 7 skoler, hvoraf de 6 bliver reduceret til forskoler og den 7. som centralskole får alle børnene fra det 10. år og opefter, vælger alle de 6 forskoler da ingen særskilte skolekommissionsmedlemmer i deres egen kreds?

I den nye § 6, stk. 10, hedder det, at skolekommissionen har tilsyn med en skoles forsømmende og forsømte elever. Det er også noget, de ærede ordførere har været inde på, og det kan jeg udmærket tiltræde, hvad de forsømmende angår. Med hensyn til de forsømte er jeg ikke helt klar over, hvad det dækker over, men der kan måske herigennem skabes nærmere kontakt mellem hjem og skole, og det er jo noget, som vi alle sammen ønsker.

Derimod er jeg ikke nær så glad for det

[Bækgaard.]

den sætning i samme paragraf, hvor det siges, at skolekommissionen skal udtale sig i politi- og børneværnsager. Jeg har bemærket nogle artikler i dagspressen for nylig om dette spørgsmål, og jeg tror, det må blive børneværnets opgave at afgive sådanne udtalelser. Jeg tror ikke, det skal lægges under skolekommissionen. At skolekommissionen efter samråd med lærerrådet formidler et pædagogisk oplysningsarbejde blandt forældrene, kan være rigtigt. Jeg efterlyste noget tilsvarende ved lovforslagets behandling forrige år.

I § 21, stk. 3, står der, at dersom en ansøger med alle stemmer indstilles til amtsskolekonsulent, skal han af undervisningsministeren indstilles til udnævnelse i stillingen. Jeg vil her gerne understrege det, det ærede medlem fru Ellen Poulsen var inde på, at det må være sådan, at ligegyldigt hvilken stilling der skal besættes og der foreligger en enstemmig indstilling fra de kommunale råd, nævn og lignende, så må højere instanser ikke kunne omstøde denne indstilling.

Med hensyn til særundervisningskonsulenter bør ordningen støttes, idet jeg går ud fra, at denne konsulentvirksomhed skal være til hjælp og vejledning for de almindelige klasselærere. En særundervisning, som kan foregå uden gene for den almindelige undervisning og uden at vække særlig opsigt, er absolut den bedste fremfor at samle eleverne i særklasser. Sådanne særklasseelever får tit mindreværdsfølelser, og dette forfølger dem ofte længe senere i livet.

Jeg er tilhænger af en vis konsulentvirksomhed, men alt for store rammer med faste stillinger kan måske virke u hensigtsmæssigt. I den forbindelse vil jeg spørge, hvad grunden er til, at staten betaler 85 pct. af de honorarlønnede medhjælperes løn og kun 50 pct. af amtsskolekonsulenternes.

Da jeg tillægger skolen den allerstørste betydning i vort samfund, kunne der være en hel del endnu at drøfte, men af den skriftlige fremsættelse kan jeg se, at den højtærede minister vil komme med endnu flere forslag, så det kan der måske blive lejlighed til senere.

Weikop: Jeg skal naturligvis ikke komme ind på lovforslaget og dets mange enkeltheder, det tilkommer selvfølgelig mit partis ordfører, men jeg vil gerne gøre et par bemærkninger her ved første behandling, også fordi jeg ikke kommer til at deltage i udvalgsbehandlingen. Det er nærmest nogle bemærkninger vedrørende affattelsen af de paragraffer, som angår folkeskolen i København.

Må jeg straks sige, at skoledirektionen i København, som jeg kender lidt til, havde ønsket, at valgmåden for medlemmer til skoledirektionen forenkledes, så at man undgik, at det meget store valgapparat sættes i gang, når 4 medlemmer skal vælges blandt de forældrevalgte medlemmer i mere end 80 skoler i København. Det, man havde ønsket, var, at 4 medlemmer blev valgt af borgerrepræsentationen blandt dens medlemmer og 4 medlemmer blev valgt af borgerrepræsentationen uden for dens egen kreds, men blandt de forældrevalgte medlemmer af samtlige skolenævne ved kommuneskolerne.

Jeg er ganske klar over, at ministeren ikke har ment at kunne imødekomme dette, ellers havde det selvfølgelig stået i lovforslaget, men jeg vil dog gerne henstille, at man ser lidt nærmere på det under udvalgsbehandlingen.

Man kan måske sige, at jeg sådan set er en slags part i sagen, men det er der jo så mange der er med hensyn til skoleforhold, og jeg vil derfor alene gøre nogle bemærkninger om selve lovtæksten, som jeg rent ud sagt synes man ikke rigtig kan være bekendt — ja, jeg taler kun om folkeskolen i København.

Jeg kan dårligt tro, at ministeriets lovudvalg — man har vist sådan et — har sagt god for denne lovs udformning og affattelse, alt sammen stadig væk for så vidt angår folkeskolen i København. Den ser for mig noget hjemmelavet og upræcis ud, og jeg tror, at selv en fremragende pædagog vil have meget svært ved at forsvare ordvalget i paragrafferne og deres sammensætning. Men jeg vil naturligvis gerne lade mig overbevise. Det ærede medlem hr. K. B. Andersen gav jo ministeren karakter for hele den form, lovforslaget var fremsat i, og sagde, at den var særdeles

[Weikop.]

tilfredsstillende. Det synes jeg også selve formen er, men indholdet og lovteksten, stadig væk for folkeskolen i København, synes jeg ærlig talt er til mådelig. (*Afbrydelse*). Ja, det synes jeg.

Må jeg nu først spørge: hvad ligger der i ordet „behandle“, og hvad ligger der i ordet „forelægge“, således som det er angivet i nogle af disse paragraffer? Man kan efter min mening behandle et forslag og træffe en afgørelse. Man kan forelægge et forslag til udtalelse eller til afgørelse, men i de tilfælde, hvor ordene „behandle“ og „forelægge“ er benyttet her i lovteksten, skal der hverken træffes afgørelse eller gives nogen udtalelse, og hvad betyder så disse ord? Det må da være åbenbart, at man ikke kan skrive nogle ord i en lov uden at vide, hvad de betyder. Det skal jeg komme tilbage til om lidt.

I § 45, stk. 1, står der, at

„Skoledirektionen fører tilsyn med, at de for skolevæsenet gældende bestemmelser overholdes, og at påbudte foranstaltninger iværksættes.“

I stk. 2 i samme paragraf står der, at „Den udarbejder forslag til skoleplan og undervisningsplan og ændringer i disse til stadfæstelse af kommunalbestyrelsen, jfr. § 43, stk. 2.“

Disse 2 stykker i § 45 er en gentagelse af § 43, stk. 2, hvor der står, at den — det er kommunalbestyrelsen — stadfæster kommunens skoleplan og undervisningsplan, til hvilke forslag udarbejdes af skoledirektionen. Og i § 44, stk. 1, står der, at overledelsen af og overtilsynet med Københavns kommunes skolevæsen påhviler en skoledirektion på 10 medlemmer.

Det er mig egentlig ret ubegribeligt, at man i en lovtekst gentager det samme i flere paragraffer, og derfor må jeg mene, at stk. 1 og 2 i § 45 er komplet overflødige.

I § 45, stk. 4, står der:

„Den“ — det vil sige skoledirektionen — „behandler planer vedrørende opførelse og ombygning af skolebygninger.“

Behandler planer vedrørende opførelse og ombygning af skolebygninger. Her er det jeg spørger: hvad betyder „behandler“, og hvorfor har den højtærede minister egentlig følt sig foranlediget til at sætte

denne bestemmelse ind? Er det nu, fordi den højtærede minister mener, at kommunalbestyrelsen, der har det økonomiske ansvar — det er man jo helt enig om — for disse forhold og skal tage stilling til dem, ikke behandler sådanne sager tilstrækkelig grundigt? Hvis den højtærede minister tror dette, så vil jeg kort oplyse den højtærede minister om, hvordan selv praktisk talt den mindste lille ombygningssag behandles i København:

1) En arkitekt anmodes om udarbejdelse af et skitseprojekt.

2) Skitseprojektet forelægges skoleoverlæge og vedkommende faginspektør.

3) Skitseprojektet forelægges vedkommende skoles inspektør, lærerråd og skole-nævn.

4) Skitseprojektet forelægges stadslægen.

5) Skitseprojektet indsendes til magistraten.

6) Skitseprojektet behandles af magistraten.

7) Magistraten indhenter overborgmesterens tilslutning til projektets forelæggelse for kommunalbestyrelsen.

8) Projektet forelægges den samlede magistrat.

9) Magistraten forelægger projektet for borgerrepræsentationen.

10) Projektet kommer til første behandling i et borgerrepræsentationsmøde.

11) Enten går projektet til anden behandling i et nyt møde, eller også sendes det til skoleudvalget.

12) Skoleudvalget afgiver betænkning over projektet, som kommer til behandling i et nyt møde i borgerrepræsentationen.

13) Borgerrepræsentationen meddeler magistraten sin beslutning i sagen.

14) Magistraten meddeler skoledirektøren, at bevilling til projektets udførelse er givet.

15) Overborgmesteren indhenter indenrigsministeriets tilladelse til kapitalbevillingens afholdelse.

16) Indenrigsministeren meddeler tilladelsen til overborgmesteren.

17) Overborgmesteren underretter magistraten — i dette tilfælde 1. afdeling — om, at tilladelsen er givet.

18) Magistraten underretter skoledirektøren herom.

Det er gangen. Mig forekommer det, at

[Weikop.]

der foretages en både positiv og meget forsvarlig behandling af sådanne sager, men man kan naturligvis altid gå videre, det er da klart, og lægge et nyt organ ind. Jeg kunne for så vidt godt forstå, hvis man sagde, at planer om nye skoler skulle forelægges skoledirektionen til efterretning, og så i øvrigt lod petitesser ligge i hænderne på alle de organer, jeg her har nævnt.

Stk. 5 i § 45 siger:

„Den“ — altså skoledirektionen — „godkender efter indstilling fra fælleslærerrådet, hvilke undervisningsmidler og lærebøger skolerne kan benytte“.

Det er også en overflødig bestemmelse, fordi der i § 50, stk. 4, står, at fælleslærerrådets erklæring skal indhentes i sager vedrørende godkendelse af undervisningsmidler.

Så kommer jeg til stk. 6 i samme paragraf:

„Den“ — altså skoledirektionen — „behandler alle ansøgninger om orlov i henhold til Københavns kommunes ferieregulativ“.

Det er også overflødigt, fordi de nugældende bestemmelser herom findes i kommunens ferieregulativ; følgelig behøver de ikke at optages i en lov som denne.

I stk. 7 står:

„Skolevæsenets årlige budgetforslag forelægges skoledirektionen.“

Her spørger jeg igen: hvad vil det egentlig sige, „forelægges“, hvad betyder det?

Alle disse lovtekniske ting burde måske have været overvejet, inden lovforslaget blev fremsat, men jeg synes i alt fald, de bør gøres til genstand for en alvorlig behandling i udvalget.

Jeg har nu kritiseret bl. a. § 45 med dens mange bestemmelser, og jeg kan sige, at efter min mening kunne § 45 egentlig nøjes med 2 stykker. Det ene stykke kunne lyde sådan: Skoledirektionen ansætter og afskediger efter reglerne i den for styrelsen af de kommunale anliggender i København udfærdigede vedtægt alle til kommunens skolevæsen knyttede tjenestemænd med undtagelse af skoledirektøren, der ansættes og afskediges af kommunaldirektøren. Og det andet stykke kunne lyde: Såvel skolevæsenets årlige budgetforslag som planer vedrørende opførelse af nye skoler forelægges skoledirektionen til efterretning. Skoledirektionen er berettiget til at tage

alle spørgsmål, der er af betydning for skolevæsenet, under behandling og derom gøre indstilling til magistraten. Se, sådan 2 bestemmelser var nok, og de var klare.

Efter min mening skal man søge at gøre en lovtækt klar, sådan at alle parter, når loven forlader dette høje ting, er klar over, hvad den betyder. Man kan naturligvis være enig eller uenig i lovforslaget og dets bestemmelser, det er da klart, også med hensyn til folkeskolen i København, det er helt åbenbart; men der er én ting, som jeg synes man må være helt enig om, nemlig at en lovtækt bør være så klar, at den ikke kan give anledning til misforståelse. Derfor har jeg tilladt mig ganske enkelt at pege på, hvad der kan være at pege på i dette lovforslag, og jeg har altså kun gjort det med hensyn til det afsnit, som jeg kender bedst.

Jeg vil slutte med at sige, at jeg har taget ordet ud fra den sikre overbevisning, at alle, der behandler et lovforslag her, hvad der så end kommer ud af det, må være enige om, at lovtæksten bør være forståelig, og at bestemmelserne ikke bør overlappende hinanden i en sådan grad, at det kan give anledning til misforståelse.

Kolbjørn: Foranlediget af det ærede medlem hr. Weikops udtalelser vil også jeg gerne gøre et par bemærkninger om de bestemmelser i lovforslaget, der vedrører København.

De medlemmer, der særlig har beskæftiget sig med denne lov, vil vide, at der er en række forskelligheder mellem bestemmelserne vedrørende København og bestemmelserne for det øvrige land, betinget dels af områdets størrelse og specielle karakter, dels af en vis historisk udvikling på de kommunale områder i almindelighed.

Men derudover er der forskelligheder, som egentlig ikke er lette at forklare. Mens såvel den gældende lov som det fremsatte lovforslag med hensyn til provinsen indeholder — det bliver i det endelige forslag § 11 — meget præcise angivelser af, hvilke opgaver der påhviler en skolekommission og på tilsvarende måde skoledirektionerne for amtsområderne, findes der for København kun den korte bemærkning, at overledelsen og overtilsynet med Københavns kommunes skolevæsen påhviler en skoledirektion,

[Kølbjørn.]

sammensat sådan og sådan — det er det hele.

Da nu undervisningsministeriet under forberedelsen af revisionen af denne lov forespurgte skoledirektionerne ud over landet, om de havde bemærkninger til denne revision og ønsker om ændringer, fremførtes i Københavns skoledirektion stærke ønsker om, at det for København på samme måde som for det øvrige land blev præciseret, hvilke hovedopgaver skoledirektionen havde. Det kunne der ikke nås enighed om i skoledirektionen, og der blev derfor nedsat et udvalg, bestående af — jeg tror 3 medlemmer af skoledirektionen, fælleslærer-rådets repræsentant og Københavns skoledirektør — og hvor skoledirektøren, da skoledirektionens formand ikke ønskede at deltage i dette udvalgsarbejde, fungerede som udvalgets formand — og det afgav en indstilling, af hvilken den i dette forslag optagne udformning af § 45 var et væsentligt led.

Jeg kan ikke være enig med det ærede medlem hr. Weikop i, at denne paragraf i lovforslaget er ubegribelig eller komplet unødvendig. Den er foreslået os af skoledirektionens store flertal, af Københavns skoledirektør og af fælleslærerrådets repræsentant i skoledirektionen på grundlag af deres erfaringer fra arbejdet. At man ikke kan være dens form bekendt, at indholdet og lovteksten er til mådelig, ja, det er en dom, jeg ikke kan tilslutte mig. Den skyldes en vis overlegenhed i bedømmelsen af andres arbejde, som jeg ikke kan hæve mig op til. Så vidt mig bekendt er dette udvalgs indstillinger gennemgået af kommunale jurister, inden de kom til behandling. Den svarer jo i øvrigt i alt væsentligt til bestemmelser, der findes tidligere i lovforslaget og i den gældende lov om henholdsvis skolekommissionernes og skoledirektionernes beføjelser. Man vil vide, at i København går disse to organer sammen i ét.

Det ærede medlem hr. Weikop fandt det meget uheldigt, at lovforslaget brugte visse uklare udtryk, specielt i § 45, stk. 4, udtrykket „behandler“ og i samme paragraf, stk. 7, udtrykket „forelægges“. Jeg kan nu ikke se, der er noget uklart. For mig dækker disse udtryk egentlig den praksis, som

Københavns skoledirektion fastlagde, da den første skoletilsynslov trådte i kraft i 1934. Jeg erindrer, hvorledes borgmester Kaper kort efter skoledirektionens valg indkaldte direktionen til et ekstraordinært møde, idet han agtede at stille forslag om opførelse af en nye skole, den nuværende Bellahøjsskole, og ønskede at forelægge skoledirektionens medlemmer disse planer; han havde tilkaldt den arkitekt, der havde udarbejdet dem, til at bistå ved gennemgangen. Det er ganske klart efter loven, at beslutningen om bevillingen til en skole træffes af kommunalbestyrelsen. Men det var dengang betragtet som en selvfølge, at den skoledirektion, der havde overledelsen og overtilsynet med skolevæsenet, ikke skulle være henvist til at læse i dagbladene, at der var stillet forslag om en ny skole. Jeg tror, det var en naturlig og praktisk fremgangsmåde, borgmester Kaper dér indledede, og jeg tror, det ville være nyttigt at fastholde den og fastslå her i teksten, at sådan er det.

Det ærede medlem hr. Weikop fandt udtrykket „behandler“ uklart. Det kan måske formelt siges, men det behøver ikke at være uklart for dem, der kender disse ting. Beslutningen om at bevilge de penge, uden hvilke en ny skole ikke kan opføres, træffes hverken af skoledirektion, borgmester eller magistrat; den træffes efter lovgivningens bestemmelser af Københavns borgerrepræsentation. Selv om skoledirektionen får præciseret sin naturlige ret til at gøres bekendt med sådanne tanker og forslag, sker der ingen ændring heri. Men man kan drøfte disse ting, og skoledirektionen må i og for sig også være berettiget til som de andre af det ærede medlem hr. Weikop opremsede instanser at give et forslag sin udtalelse med på dets videre vej, hvis den skulle ønske det. Jeg går ud fra, at man i praksis vil kunne indskrænke sig til drøftelser.

Det samme gælder spørgsmålet om de årlige budgetter. Efter Københavns forfatning er det jo ligeledes borgerrepræsentationen, der træffer beslutning herom, men det er dog ganske naturligt, at Københavns skoledirektion, der har disse ting nærmest inde på livet, er bekendt med, hvad der indeholdes i budgetforslaget for det kommende år — ikke bare alle de ting, der

[Kolbjørn.]

kommer igen år efter år, men også nye ting — og eventuelt også kan gøre sine skriftlige bemærkninger til et budgetforslag. Jeg kan ikke se, at noget af dette komplicerer arbejdet.

Det ærede medlem hr. Weikop opremsede 18 ting, der skulle ske, inden noget gik fra at være en tanke til en endeligt vedtaget beslutning, men så var der også taget rub og stub med. Man kunne i og for sig forlænge listen; der skal også skrives og sættes frimærker på, og vi kunne få mange flere led i denne fremgangsmåde. Men så gjorde det vel heller ikke så meget, at den instans, der efter loven har overledelsen og overtilsynet med Københavns skolevæsen, fik en fastslået ret til at drøfte disse ting. Jeg tror, vi skal fastholde den praksis, der indledes i 30erne under afdøde borgmester Kaper.

Jeg er klar over, at det ærede medlem hr. Weikop finder denne præcisering overflødig. Det beklager jeg, men jeg kan jo ingenlunde sige, at det kommer som en overraskelse for mig.

Undervisningsministeren (*Helveg Petersen*):

Jeg vil gerne takke de ærede ordførere for samtlige partier. Der er jo givet udtryk for megen sympati for forslaget, selv om der har været ting, man kunne ønske udformet anderledes.

Det ærede medlem hr. K. B. Andersen omtalte samarbejdet mellem skole og hjem. Jeg har den opfattelse, at vi i høj grad, når der er tale om dette samarbejde, skal bygge på, hvad jeg ville kalde spontane samarbejdsformer, sådan som vi kender dem fra mange skoler, hvor der er dannet forældreforeninger. Jeg tror i og for sig ikke, man løser dette problem ved at indføre obligatoriske skolenævne. Det drejer sig her om at finde så mange nyttige former for samarbejde som overhovedet muligt, samarbejdsformer, der vil sikre, at hjem og skole gensidigt kan orientere hinanden om udviklingen. Her vil jeg gerne pege på, at de mange opgaver, der i øjeblikket er i gang, de mange ting, der i øjeblikket er under udvikling, nødvendiggør, at skolen orienterer forældrene om undervisningens målsætning, om undervisningens indhold og om de metoder, man anvender. Det er rigtigt, som

det ærede medlem hr. K. B. Andersen sagde, at i anden og sidste del af læseplansudvalgets betænkning vil der være et kapitel, der udførligt skildrer de samarbejdsmuligheder, som foreligger, og der vil deri blive givet en række nyttige råd og vink om, hvordan man kan føre samarbejdet ud i livet, og hvilke aktiviteter der bedst kan tjene formålet.

Der er jo af ordførerne givet tilslutning til den ændring, som vil være at foretage med hensyn til den måde, hvorpå skolenævne etableres. Jeg vil ikke sige, der har været begejstret tilslutning; jeg har dog kunnet spore, at man har været gladere over lovforslaget, som det nu foreligger, end over det oprindelige lovforslag. Det er rigtigt, at den hidtidige lov har været affattet på en sådan måde med hensyn til skolenævne, at skolenævne har kunnet etableres midt i en valgperiode. Dette udelukkes efter de bestemmelser, der nu er foreslået.

Det er naturligvis rigtigt, som flere af de ærede ordførere har peget på, at det, der her står om skolenævns og skolekommissionens beføjelser og opgaver, kan se meget indviklet ud, selv om de nye bestemmelser i forhold til det hidtidige grundlag repræsenterer visse forenklinger. Jeg vil gerne sige, at vi naturligvis i ministeriet, når de nærmere regler, hvorefter valgene skal foregå, skal udarbejdes, vil søge at gøre disse regler og bestemmelser så overskuelige og enkle som overhovedet muligt.

Det er vigtigt, at der ikke bliver overlappinger mellem skolekommission og skolenævne. I almindelighed må det princip jo gælde, at de to institutioner, skolekommission og skolenævne, er sideordnede led i kommunestyret; det er ikke meningen, at man skal høre den ene om den andens udtalelser; funktionerne bør være delt imellem de to institutioner på en sådan måde, at skolekommissionen principielt ikke har noget at gøre med de hverv, der er henlagt til skolenævnet, og omvendt. Der er undtagelser, nemlig i bestemmelsen i § 12, stk. 10, som fastsætter en regel om, at skolenævnet skal udarbejde en årlig beretning om skolens arbejde og sende den til skolekommissionen. Men det er klart, at man må have en sådan bestemmelse med

[Undervisningsministeren.]

for at sikre sig, at man derved kan få udarbejdet en beretning om det samlede skolevæsen.

Det ærede medlem fru Ellen Poulsen og det ærede medlem hr. Edv. Jensen var ikke glade for bestemmelsen om, at skolekommission og skolenævn skal tage sig af de forsømte børn, tage sig af disse sociale opgaver. Det er jo et forslag, der er stillet under udvalgsarbejdet, og jeg er villig til i et kommende udvalg at forhandle nærmere om, hvordan disse bestemmelser skal forstås. Jeg ville tro, at der nok kan findes opgaver, som kan skilles klart ud fra de opgaver, børneværnet har, men det kan vi som sagt se på i udvalget.

Der er talt om forslaget om medhjælp for amtsskolekonsulenterne. Jeg vil gerne her sige, at der jo i disse år, efter at skoleloven er kommet, er lagt ganske overordentlig store arbejdsbyrder over på amtsskolekonsulenterne, og det er efter min overbevisning nødvendigt, at de får mulighed for at få hjælp til gennemførelsen af dette meget krævende arbejde. De skal gennemgå alle undervisningsplaner, alle skoleplaner, planer vedrørende byggeri, de skal tage sig af tjenstlige ansøgninger, og de skal — det var jo deres hovedopgave — tage sig af den konsulentmæssige side af sagen og praktisk talt på ethvert tidspunkt være parat til at tage ud i kommunerne og yde deres medvirken. De har i højeste grad brug for, at der sikres dem grundlag for, at de kan få en medhjælp.

Det ærede medlem fru Ellen Poulsen talte om den måde, hvorpå amtsskolekonsulenten udnævnes, og understregede, som rigtigt er, at hvis der foreligger en enstemmig indstilling, skal ministeren tage den, der er først på listen.

Det ærede medlem fru Ellen Poulsen spurgte om, hvorfor man har den ordning i forbindelse med amtsskolekonsulenter og ikke en tilsvarende ordning, når det drejer sig om ledere i byernes skolevæsen. Jeg kan sige, at det er en ordning, der er historisk betinget, og som vi måske bedst forstår, når vi ser på oprindelsen til hele amtsskolekonsulentinstitutionen. Det bør overvejes — og det kan vi gøre i udvalget — om man skulle gå over til en bestemmelse om, at hvis der foreligger en enstemmig indstilling, skal

den tages, der er først på listen, også når der er tale om skoleledere ved de enkelte skoler. Personlig ville jeg tro, at det er bedst at opretholde den nugældende bestemmelse, hvorefter ministeriet står frit over for de 5 ansøgninger, men jeg vil gerne sige, at man i ministeriet ved udnævnelsen tager hensyn til en enstemmig indstilling, ikke at man er forpligtet eller bundet til at udnævne den, der er nr. 1, men dog således, at man i høj grad lader det komme med ind i overvejelserne af, hvem der skal udnævnes.

Der er jo ikke, hvor der er tale om medhjælp til skolekonsulenterne, anført noget om, at det skal være egentlige stillinger. Her er det alene honorarlønnen medhjælp. Hvor der derimod er tale om medhjælp til særkonsulenter, er det, som det er understreget fra ærede ordføreres side, foreslået således, at man skal kunne normere stillinger for disse særkonsulenter, men man må her gøre sig klart, at den opgave, særkonsulenter, skolepsykologer, har, er af en helt anden karakter end den, der er tale om i forbindelse med amtsskolekonsulenterne.

Jeg tror, det var det ærede medlem fru Ellen Poulsen, der spurgte, om det nu også var det rigtige tidspunkt at begynde med at etablere sådanne faste ordninger på, når man ikke kunne have de nødvendige praktiske erfaringer. Det ærede medlem henviste til, at den betænkning om specialundervisningen, som kom for nogen tid siden, alligevel er så ny, og erfaringerne på hele dette område må være så få, at det ville være betænkeligt at instituere sådanne stillinger. Jeg vil gerne her anføre, at når dette forslag stilles, skyldes det i høj grad det pres, der er kommet ude fra skoledirektionerne, og allerede nu har halvdelen af landets skoledirektioner holdt møder om den planlægning, der skal finde sted med hensyn til specialundervisningen. Det er bemærkelsesværdigt, at flere giver udtryk for et aldeles enstemmigt ønske om, at der kan blive en heltidsbeskæftiget medhjælp for amtsskolepsykologen.

Der foreligger her ganske konkrete ønsker ude fra direktionerne over for ministeriet om dette forhold. Der er ikke tvivl om, at deltidsbeskæftigede relativt yder mindre end heltidsbeskæftigede. Jeg mener, det simpelt hen er en rationaliseringsbestræ-

[Undervisningsministeren.]

belse at åbne mulighed for, at der kan knyttes heltidsbeskæftiget skolepsykologisk medhjælp til særkonsulenterne. Jeg tror, der ligger mulighed for besparelser deri. Det kan ikke være rationelt, at man skal ordne det på den måde, at man knytter en skolepsykolog til en landkommune med købstadordnet skolevæsen og disponerer over denne skolepsykolog i en del af hans tid, hvor han så skal virke ved de mindre skoler. Det må være absolut hensigtsmæssigt, at man knytter denne medhjælp til den større region, som amtet udgør. Det er ikke sådan, at man opretter disse stillinger, uden at det er behandlet af ministeriet. Ministeriet skal naturligvis tage stilling til enhver normering, men jeg er helt overbevist om, at en ordning, hvorefter man kan knytte denne heltidsbeskæftigede medhjælp til amternes særkonsulenter, svarer til tidens krav og til det behov, der er ud over landet.

Forholdet omkring hele specialundervisningen er det, at man i en række byer stort set har udbygget specialundervisningen og den skolepsykologiske virksomhed. De mindre købstæder er i færd med at gøre det, og tilbage står amtskommunerne, hvor såvel forældre som lærere og skolemyndigheder ønsker at få samme muligheder, som købstadskolen har. Der er ud over den skolepsykologiske medhjælp tale om, at man skal kunne knytte konsulenter for talehæmmede og tunghøre til særkonsulenten. Jeg skal ikke udtale mig om, hvilket omfang denne konsulentvirksomhed vil have, men jeg tror ikke, det vil dreje sig om mere end ca. 12 ugentlige timer pr. amt, alt efter amtets størrelse naturligvis; der kan være en variation på dette område.

Det er meget vigtigt, at vi nu for alvor kan sætte ind over for folkeskolens specialundervisning, at vi kan give alle de børn, der er handicappede, svært tunghøre, svagtseende, spastisk lammede, læsesvage og svagt begavede, den hjælp, som dere handicap betinger. Jeg vil gerne understrege, at under opbygningen af denne undervisning

og den virksomhed ud over landet må vi naturligvis være interesseret i at skabe så rationelle former som overhovedet muligt, og vi er også interesseret i, i så høj grad det er gørligt, at beholde børnene i deres miljø, hvilket rummer store muligheder for besparelser; men en forudsætning for, at alt dette kan ske på den måde, der svarer til skolelovens bestemmelse om, at børnene skal have denne hjælp, er det, at vi kan bygge en konsulentvirksomhed op, så vi kan finde frem til, hvilke handicap børnene har, og instituere den behandling, som de hver for sig skal have. Det er baggrunden for det forslag, der her er stillet om den medhjælp, der skulle stilles til rådighed for amternes særkonsulenter.

Det ærede medlem fru Ellen Poulsen og også det ærede medlem hr. Edv. Jensen rejste spørgsmålet om faste konsulenter inden for de enkelte skolevæsenere. Det er rigtigt, som det ærede medlem hr. K. B. Andersen pegede på, at dette ønske især må ses på baggrund af kravet om, at skolen skal tage erhvervsorientering og erhvervsbetonet undervisning op. Også her er det det levende liv, der presser det frem, det er ikke et ønske, man har fået på et eller andet statskontor, men netop et behov, der er konstateret i marken. Man kommer til os og siger: kan vi ikke få normeret en lærerstilling på den måde, at vedkommende står til rådighed for en bestemt konsultativ opgave? Vi må have det legale grundlag tilvejebragt for at kunne imødekomme sådanne ønsker over en bred front. Det er rigtigt, at man ved nogle skolevæsenere for længst har fået tilladelse til at opbygge konsulentordninger. Det gælder f. eks. Frederiksberg og Gentofte, hvor man har pædagogiske viceinspektører, der fungerer som konsulenter i bestemte fag. Jeg mener ikke, at denne virksomhed skal udbygges ud over det, der er hensigtsmæssigt og naturligt. Det er ikke sådan, at landet skal oversvømmes af konsulenter og inspektører, men det, vi ønsker, er, at vi kan fremme den udvikling, som er sat i gang, og som

[Undervisningsministeren.]

den blå betænkning anviser. Det kan vi ikke, uden at vi på mange måder er i stand til at bringe lærerne hjælp. Det gælder først og fremmest kursusvirksomhed, hvor der er tale om en vældig acceleration i øjeblikket, det gælder ikke mindst konsulentvirksomheden. Det må være muligt for en større kommune at kunne udpege en lærer til i en del af det pligtige timetal at bistå med hensyn til tilrettelæggelsen af erhvervsorientering, således at han kan hjælpe sine kolleger med at finde det rigtige materiale frem. Han skal samarbejde med erhvervsvejlederne, der er knyttet til amtsarbejdsanvisningskontorerne, men man kan ikke forvente, at den enkelte lærer vil være i stand til at gøre det kulegravningsarbejde, som forudsættes, hvis man skal klare de problemer, som nu i dette tilfælde erhvervsorienteringen medfører.

Der kan være andre opgaver, som det er nødvendigt at skaffe konsulenthjælp til, men igen vil jeg gerne påpege, at der i hvert enkelt tilfælde naturligvis må ske en overvejelse af, hvorvidt det, der foretages, er hensigtsmæssigt. Vi kan blot ikke få den udvikling frem, som jeg tror alle i og for sig ønsker, medmindre vi har mulighed for at få en konsulentmedhjælp. Derfor er det foreslået, at man skulle sikre et grundlag herfor, og jeg håber meget, at man vil kunne tilslutte sig denne tanke, som jeg finder overordentlig værdifuld.

Det ærede medlem hr. K. B. Andersen spurgte, om der ikke burde være en bestemmelse om, at også landkommunerne skulle kunne få en konsulentmedhjælp. Nu er der jo i og for sig en mulighed herfor igennem bestemmelsen om, at amtsskolekonsulenter kan få honorarlønnet pædagogisk medhjælp, og det kan inddække det problem, der er rejst. Jeg vil imidlertid gerne pege på, at vi naturligvis skal sørge for, at den lokale konsulentmæssige indsats forbindes med den konsulentindsats, der udøves gennem de embeder, der er knyttet til undervisningsministeriet, først og fremmest statskonsulentembederne, men også andre embeder, der fungerer med det for øje at støtte bestræbelserne for at føre undervisningsplanerne ud i livet.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt konsulenter ved et skolevæsen skulle knyt-

tes som ledere til en bestemt skole, rummer det nye forslag muligheder derfor, men der er også et forslag om, at man kan udnævne en lærer til skoleleder, uden at han er knyttet til en bestemt skole.

Det ærede medlem hr. Edv. Jensen var især inde på spørgsmålet om specialskoler, og det ærede medlem udtrykte sin bekymring over, at man lavede specialskoler, hvor børnene bragtes hen og på den måde blev taget ud af deres miljø. Jeg er for så vidt enig i, at det bedste ville være, om børnene forblev i deres miljø, men der vil være tilfælde, hvor det er mest hensigtsmæssigt at de samles på specialskoler. Derfor er det nødvendigt, at vi har mulighed for begge løsninger, enten ved at den pågældende leder knyttes til en selvstændig skole, eller ved at lederen kan forestå undervisningen, når denne er tilrettelagt ved forskellige skoler i den region, der er tale om.

Det ærede medlem fru Else-Merete Ross var inde på afstemningsreglerne vedrørende skolenævne. Jeg vil gerne sige, at vi i udvalget må overveje, hvorledes vi skal lægge det til rette på den mest hensigtsmæssige måde: om børnene skal have en seddel med hjem, som forældrene skal udfylde, eller om forældrene skal kaldes hen på skolen for at tage del i afstemningen.

Til det ærede medlem hr. O. Mathiasen vil jeg gerne sige, at jeg tror ikke, det kan lade sig gøre at gennemføre det ærede medlems forslag om etablering af en skolekommission, der skulle rumme alt det, man søger at lægge ind under skolenævnet.

Det ærede medlem hr. Bækgaard spurgte, hvordan det ville gå i tilfælde af, at der var et stort antal forskoler, om man så lod disse forskoler afløse af en stor centralskole. Hertil vil jeg gerne sige, at der jo ved en bestemmelse i lovforslaget er åbnet adgang til, at skolekommissionen kan have op til 15 medlemmer. Det er netop meningen gennem denne bestemmelse at sikre, at forældre, der bor i et yderdistrikt, derigenem kan få medindflydelse på skolekommissionens virksomhed, så jeg tror, der er dækning på dette område.

I anledning af det ærede medlem hr. Weikops bemærkninger om § 44 vil jeg gerne sige, at man netop ved de bestemmelser, der er foreslået for tilsynet uden

[Undervisningsministeren.]

for København, har villet sikre, at de forældre fik adgang til direkte valg. Det ville der ikke blive tale om, dersom man fulgte den løsning, det ærede medlem bragte på tale. Jeg tror, at man bør fastholde den udformning, man er nået frem til med § 44. Endvidere har hele spørgsmålet om skoledirektionens beføjelser været drøftet i udvalget. Jeg har ikke været med til disse drøftelser, jeg har sådan set arvet dette forslag, men jeg har forstået, at der i udvalget var meget stærk interesse for at få klarlagt, hvilke opgaver skoledirektionen skulle tage sig af, og det var også det, det ærede medlem hr. Kolbjørn for et øjeblik siden gik så stærkt ind for på Københavns skolekommissions flertals vegne. Jeg tror, det er nyttigt, at man opstiller de arbejdsopgaver, skoledirektionen har, søger at afgrænse dem og klargøre dem.

Nu synes jeg, at man i udvalget må se på, om affattelsen af enkelte af paragraferne kan være bedre. Er det sådan, at der er ting, der er uklare, og er der tale om gentagelser, kan der nu læses korrektur derpå. Med disse bemærkninger takker jeg de ærede ordførere for den tilslutning, der i hovedsagen er givet til det nu genfremsatte lovforslag.

K. B. Andersen: Det ærede medlem fru Ellen Poulsen gjorde en bemærkning i tilknytning til et udtryk, jeg havde brugt: „protestnævnet“, hvormed jeg tænkte på den adgang, der efter gældende lov er til i en valgperiode ved forældreindsats at få oprettet nævn, hvor der ellers ikke har været ønske om det fra kommunalbestyrelsens side, og det ærede medlem sagde, at hun foretrak at tale om „interessennævn“, det skulle gerne være interessen, der bar nævnene frem. Det er jeg 100 pct. enig i, og det mener jeg også fremgik af, hvad jeg sagde. Men vi kan ikke komme uden om — det skal ikke være en strid om ord — at rent faktisk er det, jeg nævnte, forekommet i en del tilfælde, og det er en af de ting, der har været med til at gøre, at nogle lærere har været betænkelige ved institutionen, også nogle kommunalbestyrelser: at man pludselig som led i en eller anden bestemt sag, en akut sag, fik oprettet nævn. Det blev drøftet i udvalget i fjor, at

man havde oplevet det adskillige steder. Nu kan det ikke ske, nu kan de netop kun oprettes, når interessen er der, og det kan alle kun være tilfredse med.

Det ærede medlem hr. Edv. Jensen nævnte som et led i en argumentation om, at nævnene måske ikke havde så vældig stor interesse, at det havde vist sig vanskeligt at vække interesse for valgene ude omkring. Jeg tror ikke, det ærede medlem vil være meget uenig i, at en af grundene — som vi også omtalte det i udvalget i fjor — var de meget udviklede valgeregler, som alle jo er enige om at ønske forenklet. De har faktisk været så udviklede, at de må tage noget af skylden for, at interessen for valgene ikke altid har været så stor.

Det ærede medlem hr. Bækgaard gjorde en bemærkning om særundervisningen, som jeg gerne vil have lov til at føje en kommentar til. Det ærede medlem sagde, at særundervisningens elever af og til var ude for — jeg husker ikke præcis udtrykket, men tankegangen var, at de var ude for ligesom at få en slags stempel. Jeg er klar over, at det ikke var det ærede medlems synspunkt, men et referat af, hvad han hørte folk sige. Jeg vil gerne i den anledning lægge et godt ord ind for det udtryk, der bruges i den grønne betænkning og i de cirkulærer, ministeriet udsendte i august, hvor man erstatter ordet „særundervisning“, som vi — jeg havde nær sagt desværre — har i skoleloven, men som dog kan rettes en gang ved lejlighed, med ordet „specialundervisning“, fordi det siger det rigtigere og det positive, at her ikke er tale om en eller anden særlig gruppe til udskillelse, men her er tale om det, som bør være formålet med al undervisning i folkeskolen, at man, så vidt det er menneskelig muligt, søger at lægge undervisningen til rette netop specielt ud fra elevernes behov og interesser. Jo mere vi kan komme frem ad den vej, des mere kan vi komme væk fra det forhold, det ærede medlem talte om, og som jeg deler beklagelsen af.

Weikop: Jeg vil gerne takke den højtærede minister for hans svar til mig. Jeg forstår, at man vil se på de spørgsmål af lovteknisk art, som jeg har rejst, og at man vil gøre det bedre, hvis man kan. Det har også været min hensigt.

[Weikop.]

Til det ærede medlem hr. Kolbjørn vil jeg gerne sige — selv om jeg ikke skal forlænge debatten så meget — at jeg selvfølgelig er ked af, at det ærede medlem ikke syntes om, at jeg gav karakter. Det var slet ikke mig, der begyndte på det, det var det ærede medlem hr. K. B. Andersen, men jeg ved ikke, om det skal være sådan, at man kun må give gode karakterer og slet ikke dårlige. Det var virkelig det ærede medlem hr. K. B. Andersen, der begyndte (*K. B. Andersen: Ja, men de skal gives rigtigt!*). Det har jeg også gjort med hensyn til det lovtekniske, og jeg går ud fra, at det ærede medlem hr. K. B. Andersen har gjort det med hensyn til formen. (*K. B. Andersen: De skal anvendes rigtigt!*). Det er klart.

Det ærede medlem hr. Kolbjørn holdt en lang tale, hvoraf man nærmest fik det indtryk, at jeg i min tale havde sagt, at jeg ville modsætte mig, at skoledirektionen skulle have forelagt budgetterne og planer om nye skoler. Det har jeg ikke sagt et ord om. Jeg har tværtimod sagt her, at jeg syntes, at lovteksten var uheldig, og derfor har jeg foreslået, at der kom til at stå, at såvel skolevæsenets årlige budgetforslag som planer vedrørende opførelse af nye skoler forelægges skoledirektionen til efterretning. Det er noget helt andet, end at jeg ville modsætte mig det, det kunne da aldrig falde mig ind. Det, jeg vil modsætte mig, er, at så og så mange forskellige organer skal beskæftige sig med alle mulige petitesser af forskellig art, og derfor tror jeg i og for sig ikke, at der i realiteten er nogen stor forskel på det ærede medlem hr. Kolbjørns mening og min. Men det er formen og det lovtekniske, jeg har anholdt her.

Den højtærede minister mente ikke, at den fremgangsmåde, jeg havde foreslået vedrørende valgene til skoledirektionen, var særlig god. Her vil jeg gerne understrege, at det forslag, som jeg har nævnt, for så vidt ikke er mit, det er den samlede skoledirektions og dermed også det ærede medlem hr. Kolbjørns forslag, og derfor kan jeg godt forstå, at den højtærede ministers stilling til det vel ikke kunne blive anderledes.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

K. B. Andersen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlem af folketinget Aksel Larsen har meddelt mig, at han ønsker til handelsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Kan det forventes, at ministeren efter at have modtaget monopoltilsynets redegørelse for den i sommeren 1961 gennemførte prisundersøgelse vil tage initiativ til at forhindre urimelige prisforhøjelser?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Medlem af folketinget Grethe Philip har meddelt mig, at hun ønsker til indenrigsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Agter ministeren at overveje, hvorvidt staten i højere grad end hidtil bør gå ind i arbejdet for kræftens bekæmpelse, herunder specielt hvad angår behandlingen af kræftpatienter?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Udvalget angående forslag til lov om tekniske forarbejder til gennemførelse af en fælles vej- og jernbanebro over Store-Bælt har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 28. november kl. 14 med følgende dagsorden:

1) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om forhøjelse af prisen på klasselotteriets lodder m. v.

[Formanden.]2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændringer i lov om det kommunale skolevæsens styrelse og tilsyn.

3) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om midlertidigt tillæg til visse ydelser i henhold til ulykkesforsikringsloven, loven om invaliderente m. v. til tilskadekomne militære værnepligtige samt loven om invalideforsøgelse.

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om afgift af spiritus, vin og øl.

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger.

6) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om forskellige forbrugsafgifter.

Formanden meddelte sluttelig planen for tingets øvrige møder i den følgende uge.

Mødet hævet kl. 16¹⁰.

28. møde.

Tirsdag den 28. november kl. 14.

Formanden: I skrivelse af 24. november meddeler landbrugsministeren, at han ønsker skriftligt af fremsætte:

Forslag til lov om udlån til statshusmandsbrug m. m.,

forslag til lov om udlån til arbejderboliger på landet,

forslag til lov om ændring af lov om bekæmpelse af flyvehavre og

forslag til lov om ændring af lov om indkøbsforeninger for mindre jordbrugere.

I skrivelse af 25. ds. meddeler boligministeren, at han ønsker skriftligt af fremsætte:

Forslag til lov om ændringer i lov om byplaner.

Medlemmer af folketinget Gustav Pedersen, Vagn Bro, Ole Bjørn Kraft, Aage Fogh og Herluf Rasmussen har meddelt, at de ønsker skriftligt af fremsætte:

Forslag til lov om ændringer i lov om valg til folketinget. (Vederlag og pension for folketingets medlemmer).

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Landbrugsministeren (Skytte): Herved har jeg den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om udlån til statshusmandsbrug m. m. og forslag til lov om udlån til arbejderboliger på landet.*

Ved de 2 lovforslag søges de fornødne midler til gennemførelsen af udlånsvirksomheden til de nævnte formål stillet til rådighed for finansåret 1962-63.

I forslaget til lov om udlån til statshusmandsbrug m. m. er rådighedsbeløbet for lån af jordfonden for det kommende finansår ansat til samme beløb som i den gældende udlånslov.

Derimod foreslås rådighedsbeløbene for lån af statskassen nedsat med 4 mill. kr. fra 19,9 mill. kr. til 15,9 mill. kr. Nedsættelsen falder udelukkende på rådighedsbeløbet til oprettelse af nye selvstændige brug på privat indkøbt jord, der foreslås nedsat med 7 mill. kr. fra 15. mill. kr. til 8 mill. kr. Denne nedsættelse opvejes imidlertid delvis af en forhøjelse af rådighedsbeløbene til suppleringslån, der foreslås forhøjet med 3 mill. kr. fra 4 mill. kr. til 7 mill. kr.

Baggrunden for den foreslåede forhøjelse af rådighedsbeløbene til suppleringslån er, at der må forudses en ret betydelig stigning i långivningen til suppling af mindre landbrugsejendomme til dels som følge af de ændringer, der i 1960 blev gennemført i statshusmandslovens § 58.

Hvor stort et beløb der rent faktisk vil blive behov for til suppleringslån, er vanskeligt at bedømme. Jeg vil imidlertid mene, at det foreslåede beløb, 7 mill. kr., vil vise sig tilstrækkeligt til at dække udlåns-